

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **K. P.** pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 1. septembra 1999 (ďalej iba Tr. zák.) na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2008 v Bratislave prejednal odvolanie, ktoré podala obhajkyňa JUDr. D. O. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. októbra 2006, sp. zn. 1 T 51/2003 a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. a/ Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej iba Tr. por.), článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd s poukazom na článok 154c ods.1 Ústavy Slovenskej republiky sa napadnutý rozsudok **z r u š u j e**.

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. sa vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Trenčíne, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne v konaní proti ušlému (§ 302 a nasl. Tr. por.) rozsudkom z 25. októbra 2006, sp. zn. 1 T 5/03, uznal obžalovaného **K. P.** za vinného zo spáchania pokračujúceho trestného činu podvodu podľa 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. septembra 1999, ktorého sa podľa skutkových zistení súdu prvého stupňa dopustil tým, že

1./ v období od 29. marca 1995 do 05. októbra 1998 v N. v byte veriteľa Ing. M. M. na O. ulici č. X. uzatvoril ako dlžník s Ing. M. M. viacero zmlúv o pôžičke, a to

- dňa 29. marca 1995 na sumu 5.000,- DM so splatnosťou do 29. septembra 1995, ktorej splatnosť bola predĺžená do 29. marca 1996,
- dňa 15. júna 1995 na sumu 10.250,-DM a 60.000,-Sk s dobou splatnosti do 15. decembra 1995, ktorej splatnosť bola predĺžená o 6 mesiacov ,
- dňa 02. decembra 1996 na sumu 200.000,- Sk a 2.000,- DM,
- dňa 19. februára 1996, 04. marca 1996, 29. marca 1996 a 05. júna 1996 na celkovú sumu 1.400.000,- Sk,
- dňa 28. augusta 1998 na sumu 900.000,- Sk s dobou splatnosti do 31. decembra 1998,
- dňa 05. októbra 1998 na sumu 1.000.000,- Sk s dobou splatnosti 6 mesiacov,

pričom peniaze žiadal za účelom podnikania mimo územia Slovenskej republiky, hoci vedel, že ich nebude môcť vrátiť, pretože v zahraničí nepodniká a vo všetkých prípadoch ako zálohu ponúkol pomernú časť rodinného domu v N. na G. ulici, zapísaného na LV X., ktorého bol vlastníkom a o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek, pričom dom ponúkol ako garanciu aj pri ďalších pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, ale ich použil pre svoju potrebu, čím Ing. M. M. spôsobil celkovú škodu vo výške 3.919.967,50 Sk,

2./ dňa 03. marca 1998 v D. č. X. v byte veriteľa MUDr. J. T. s týmto uzatvoril ako dlžník zmluvu o pôžičke na sumu 946.000,-ATS, 48.400,-DM a 1.144.000,-Sk s dobou splatnosti do 03. marca 1999, pričom peniaze žiadal za účelom svojho podnikania, vedel o tom, že ich nebude môcť vrátiť a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu v N. na G. ulici, zapísaného na LV X., ktorého bol vlastníkom, o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek, pričom dom ponúkol ako garanciu aj pri ďalších pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich pre svoju potrebu, čím MUDr. J. T. spôsobil škodu vo výške 4.663.252,-Sk,

3./ dňa 17. septembra 1998 v K., v dome veriteľa J. Ď. č. X. ako dlžník uzatvoril s týmto zmluvu o pôžičke na sumu 18.876,-USD s dobou splatnosti do 17. septembra 1999, ktorú dňa 22. marca 1999 rozšíril o sumu 25.500,-USD, s dobou splatnosti za rovnakých podmienok ako uzavretá zmluva, pričom peniaze žiadal na svoje podnikania a to nákup a predaj zbraní v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu, hoci vedel o tom, že tieto nebude môcť vrátiť a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu v N. na G. ulici, zapísaného na LV X., ktorého bol vlastníkom, o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek, pričom dom ponúkol

ako garanciu aj pri ďalších pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, ale ich použil pre svoju potrebu, čím J. Ď. spôsobil škodu vo výške 1.697.901,78 Sk,

4./ dňa 17. septembra 1998 v D. v kancelárii veriteľa Ing. arch. A. B. s týmto ako dlžník uzatvoril zmluvu o pôžičke na sumu 22.400,-DM, 337.750,-ATS a 1.608.900,-Sk s dobou splatnosti do 28. februára 1999, pričom peniaze žiadal za účelom svojho podnikania v zahraničí na nákup výrobkov zbrojárskeho priemyslu z krajín bývalého Sovietskeho zväzu a ich následný predaj so ziskom do krajín západnej Európy, hoci v zahraničí nepodnikal a sľúbil ju vrátiť s 30%-ným úrokom, hoci vedel, že to nebude môcť vrátiť, ako garanciu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu na G. ulici v N., zapísaného na LV X., ktorú sľúbil predat' v prípade nevrátenia pôžičky, avšak vedel, že hodnota domu je nižšia ako hodnota pôžičiek, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, ale ich použil pre svoju potrebu, čím Ing. arch. A. B. spôsobil škodu vo výške 3.050.280,50 Sk,

5./ dňa 20. októbra 1998 a dňa 02. marca 1999 v D. v kancelárii Ing. arch. A. B. uzatvoril zmluvu o pôžičke s veriteľom I. M. na sumu 40.000,-DM s dobou splatnosti do 20. októbra 1999, následne dňa 02. marca 1999 uzavrel zmluvu o pôžičke na 2.800.000,-Sk s dobou splatnosti do 31. mája 1999, pričom peniaze žiadal na svoje podnikanie v zahraničí na nákup výrobkov zbrojárskeho priemyslu, hoci v zahraničí nepodnikal a vedel o tom, že peniaze so sľúbeným 10%-ným mesačným úrokom vrátiť nebude môcť a ako garanciu ponúkol svoj rodinným dom na G. ulici v N., z LV X., ktorý už bol ponúknutý ako záloha aj pri iných pôžičkách, peniaze nevrátil, použil ich pre svoju potrebu, čím I. M. spôsobil škodu vo výške 3.674.480,-Sk,

6./ dňa 21. decembra 1998 a 05. januára 1999 v D. uzatvoril zmluvu o pôžičke s veriteľom M. C. na sumu 456.300,-Sk, 130.000,-Sk, 42.900,-ATS a 690,-USD, ktoré peniaze žiadal za účelom obchodovania s telefónmi a sľúbil ich vrátiť s 5%-ným mesačným úrokom do 21. júna 1999 a 05. júla 1999 hoci vedel, že ich s takým úrokom vrátiť nebude schopný a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu na G. ulici v N., zapísaného na LV X., o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičky, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich pre svoju potrebu, čím M. C. spôsobil škodu vo výške 745.667,92 Sk,

7./ dňa 05. decembra 1997 v B., v obchode veriteľa Ing. M. S. s týmto ako dlžník uzavrel zmluvu o pôžičke na sumu 2.200.000,-Sk s dobou splatnosti do 05. decembra 1998 a ďalšou dobou splatnosti do 05. januára 1999, pričom peniaze žiadal za účelom svojho podnikania v zahraničí na nákup a následný predaj výrobkov zbrojárskeho priemyslu, hoci v zahraničí nepodnikal a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu na G. ulici v N. a pomernú časť predajne potravín vo V., ktorý sa zaviazal v prípade nevrátenia pôžičky predat', avšak vedel, že hodnota domu a potravín je nižšia ako hodnota pôžičiek, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich pre svoju potrebu, čím Ing. M. S. spôsobil škodu vo výške 2.200.000,-Sk,

8./ dňa 07. marca 1996 v T. v byte veriteľa Ing. P. B. na I. ulici X. uzatvoril ako dlžník zmluvu o pôžičke na sumu 1.500.000,-Sk a 800.000,-Sk, s dobou splatnosti do 07. marca 1997 a neskôr do 23. júna 1997, ktoré peniaze sľúbil vrátiť spolu s 30%-ným úrokom, hoci vedel, že tieto nebude schopný vrátiť, ako zálohu ponúkol predajňu potravín vo V. a rodinný dom LV X. na G. ulici v N. o ktorej vedel, že jej hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek a táto bola garanciou aj pri iných pôžičkách, Ing. B. vrátil sumu 1.970.000,-Sk, čím Ing. P. B. spôsobil škodu vo výške 330.000,-Sk,

9./ dňa 14. októbra 1998 v T. v byte veriteľa Ing. K. N. na C. ulici X. uzatvoril s týmto ako dlžník zmluvu o pôžičke na sumu 1.164.000,-Sk, 14.600,-USD a 193.000,-DM s dobou splatnosti do 23. apríla 1998, pričom peniaze žiadal za účelom podnikania v zahraničí na nákup a následný predaj výrobkov zbrojárskeho priemyslu z krajín bývalého Sovietskeho zväzu, hoci v zahraničí nepodnikal a vedel, že peniaze nebude schopný vrátiť a ako zálohu ponúkol svoju predajňu vo V. a rodinný dom na LV X. v N. na G. ulici, ktorých hodnota bola nižšia ako hodnota pôžičky a táto slúžila ako garancia aj pri iných pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich pre svoju potrebu, čím Ing. K. N. spôsobil škodu vo výške 5.404.260,-Sk.

Krajský súd v Trenčíne citovaným rozsudkom obžalovanému K. P. za uvedený trestný čin uložil podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere osem rokov, pre výkon ktorého ho zaradil podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. do druhej nápravno výchovnej skupiny.

Súčasne obžalovanému podľa § 228 ods. 1 Tr. por. uložil, aby uhradil poškodenému Ing. M. M. škodu vo výške 3 919 967,50 Sk, poškodenému MUDr. J. T. škodu vo výške 4 663 252,-Sk, poškodenému J. Ď. škodu vo výške 1 697 902,- Sk, poškodenému Ing. Arch. A... B. škodu vo výške 3 050 280,50 Sk, poškodenému I. M. škodu vo výške 3 674 480,- Sk, poškodenému M. C. škodu vo výške 745 668,- Sk, poškodenému Ing. M. Staňovi škodu vo výške 2 200 000,- Sk, poškodenému Ing. Arch. P. B. škodu vo výške 330 000,- Sk a poškodenému Ing. K. N. škodu vo výške 5 404 260,- Sk, pričom poškodených I. M., Ing. Arch. P. B. a Ing. K. N. podľa § 229 ods. 2 Tr. por. odkázal so zvyškom uplatnených nárokov na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie obhajkyňa obžalovaného K. P. JUDr. D. O., ktorá, keďže išlo o konanie proti ušlému, mala rovnaké práva ako obvinený (§ 304 Tr. por.), t.j. aj oprávnenie podať odvolanie.

V písomnom odôvodnení odvolania poukázala na to, že obžalovaný poprel, že by sa dopustil trestného činu podvodu. Poškodení mu v skutočnosti žiadne peniaze neodovzdali a pokiaľ podpisovali zmluvy o pôžičke, išlo o zmluvy fingované. MUDr. T. ho žiadal o investovanie peňazí v zahraničí, čo aj urobil a peniaze mu vrátil s navýšením, preto ho znovu požiadal o rovnakú transakciu a spísali zmluvu o pôžičke, hoci o pôžičku nešlo.

Pokiaľ poškodení trvali na tom, že išlo o skutočné pôžičky, odvolateľ vyslovil pochybnosti, že mali k dispozícii také vysoké finančné obnosy, o aké malo ísť. Ich výpovede sú účelové, pričom súd sa nezaoberal dôsledne jeho už naznačenou obhajobou. Nebolo preukázané, že konal v tzv. podvodnom úmysle, a preto krajský súd mal postupovať podľa zásady in dubio pro reo a vyhlásiť oslobodzujúci rozsudok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade odvolania obžalovaného preskúmal v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. ako odvolací súd zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohol obžalovaný podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a dospel k týmto záverom:

Z obsahu spisu vyplýva, že obžaloba na K. P. bola podaná na Krajskom súde v Trenčíne 22. októbra 2003. V priebehu celého prípravného konania bol obžalovaný K. P. k dispozícii orgánom prípravného konania, bolo mu vznesené obvinenie, opakovane bol vypočutý, predkladal orgánom prípravného konania vlastné písomné podania a návrhy na doplnenie dokazovania.

Aj po podaní obžaloby krajskému súdu doručil celý rad písomností, vrátane námietky zaujatosti, návrhu na odňatie veci tomuto súdu a pod.

Dňa 1. februára 2005 bolo obžalovanému doručené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o jeho opravnom prostriedku proti rozhodnutiu prvostupňového súdu o námietke zaujatosti a 2. marca 2005 sa osobne dostavil na krajský súd za účelom informovania sa o stave veci.

Krajský súd v Trenčíne určil na 31. mája 2005 verejné zasadnutie na predbežné prejednanie obžaloby, na ktoré o.i. predvolal obžalovaného K. P., pričom podľa záznamu doručovateľa obžalovaný nebol zastihnutý v mieste doručenia. V dôsledku toho krajský súd verejné zasadnutie zrušil a vo veci konal na neverejnom zasadnutí, na ktorom uznesením z toho istého dňa, sp. zn. 1T 5/03 podľa § 188 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vec vrátil prokurátorovi na došetrenie. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že opakované a v značnej miere zmätočné podania obžalovaného opodstatňujú potrebu opakovaného vyšetrenia jeho duševného stavu za účelom zistenia, či je vôbec trestne zodpovednou osobou.

Predmetné uznesenie už obžalovanému doručené nebolo, nakoľko podľa vyjadrenia rodinných príslušníkov obžalovaný odišiel na neznáme miesto a nedal o sebe vedieť.

Krajský súd v Trenčíne preto vydal 29. septembra 2005 príkaz na zatknutie obžalovaného K. P., ktorý však nebol realizovaný, a preto opatrením zo 16. mája 2006 predseda senátu krajského súdu rozhodol, že sa bude konať podľa § 302 a nasl. Tr. por. proti ušlému.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo 6. septembra 2005 sp. zn. 3 To 65/2006, ktorým rozhodol o sťažnosti prokurátora proti rozhodnutiu o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie odmietol potrebu opakovaného skúmania duševného stavu obžalovaného (podľa znaleckého posudku bol v čase spáchania stíhaných skutkov schopný

rozpoznať nebezpečnosť svojho konania a toto konanie vedel ovládať), pričom však upozornil že bude namieste skúmať, či je obžalovaný K. P. schopný chápať zmysel trestného konania, a to v prípade potreby aj pozorovaním v zdravotníckom ústave.

Krajský súd v Trenčíne po nevyšlednom pátraní po obžalovanom následne určil termín hlavného pojednávania na 25. októbra 2006, na ktorom konal proti ušlému a po vykonaní dôkazov vyhlásil odvolaním napadnutý rozsudok.

Po predložení veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o odvolaní, ktoré podala obhajkyňa obžalovaného v jeho mene sa K. P. 21. mája 2008 osobne dostavil na Krajský súd v Trenčíne a oznámil, že sa až v súčasnej dobe dozvedel o súdnom konaní, pričom bol vycestovaný v zahraničí (Belgicko, Holandsko, Francúzsko, Nemecko a Švajčiarsko), aktuálne má občianstvo Českej republiky a pokiaľ sa vo veci bude ďalej konať sám oznámi miesto svojho pobytu, čo aj opakovane pri zmene pobytu urobil.

Charakteristickým rysom konania proti ušlému je to, že orgánom činným v trestnom konaní resp. súdu nie je obvinený k dispozícii, a to z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky, alebo vzhľadom na to, že jeho pobyt nie je týmto orgánom známy. Ide o zvláštny spôsob konania proti osobe, ktorú nemožno postaviť pred súd, pretože sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

Ide preto o konanie, ktoré do značnej miery obmedzuje princípy spravodlivého procesu, preto musí byť vykonané iba na základe ústavnej zásady vyslovenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a nielen len preto, aby vec bola urýchlene skončená. Je povinnosťou súdu (a rovnako tak ostatných orgánov činných v trestnom konaní) v priebehu celého trestného stíhania skúmať, či dôvody konania proti ušlému stále existujú.

Pokiaľ sa konalo proti ušlému a dôvody pre také konanie kedykoľvek pred skončením trestného stíhania odpadnú, pokračuje sa v konaní podľa všeobecných zásad.

V posudzovanej veci možnosť konania proti ušlému spochybnili už závery súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu o tom, či obžalovaný K. P. je schopný chápať zmysel trestného konania, vrátane okolností, či opustením Slovenskej republiky v priebehu tohto konania konal v úmysle vyhýbať sa trestnému stíhaniu, keď navyše, ako to z obsahu spisu

nepochybne vyplýva, sa neskôr dostavil pred procesný súd, oznámil miesto svojho pobytu a vysvetlil dôvody odchodu do zahraničia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v týchto súvislostiach naviac nemohol ponechať bez povšimnutia, že medzičasom s účinnosťou od 1. januára 2006 došlo k zmene Trestného poriadku, ktorá v časti týkajúcej sa konania proti ušlému reflektovala judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (zákon č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) je síce konanie proti ušlému naďalej prípustné, avšak podľa § 362 ods. 1 cit. zákona odsúdený v konaní podľa tohto dielu má právo podať návrh na opätovné prerokovanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti do uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o trestnom stíhaní alebo odsúdení, najneskôr však v príslušnej premlčacej dobe ustanovenej v Trestnom zákone.

Podľa § 362 ods. 2 cit. zákona ak súd zistí splnenie podmienok podľa odseku 1, zruší skoršie rozhodnutia a pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby; inak návrh zamietne.

Za danej situácie, pokiaľ odvolací súd až v priebehu odvolacieho konania, v priebehu ktorého sám nevykonával žiadne dokazovanie zistil, že odpadli dôvody konania proti ušlému, nezostávalo mu nič iného, než odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na nové prerokovania a rozhodnutie tak, aby bolo zachované ústavné oprávnenie obvineného zúčastniť sa osobne všetkých fáz konania, dôležitých pre konečné rozhodnutie, predniesť svoje obhajobné tvrdenia, vyjadriť sa k výpovediam svedkov a ostatným dôkazom a pod.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na uvedené na podklade odvolania obhajkyne obžalovaného, ktorá mala v konaní proti ušlému rovnaké práva ako obžalovaný, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25. októbra 2006, sp. zn. 1 T 5/03 podľa § 258 ods. 1 písm. a/ Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006, článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd s poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zrušil a podľa § 259 ods. 1

Tr. por. Krajskému súdu v Trenčíne vec vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 25. novembra 2008

JUDr. Juraj M a j c h r á k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková